

PISNI IN USTNI DEL ZAKLJUČNEGA IZPITA IZ SLOVENŠČINE V SPOMLADANSKEM IN JESENSKEM ROKU 2015

1. ZGRADBA IZPITA

Izpit je sestavljen iz pisnega in ustnega dela.

Pisni del obsega:

- branje neumetnostnega besedila,
- pisno razčlenjevanje le-tega,
- tvorjenje (pisanje) neumetnostnega besedila iz spodnjega seznama.

Ustni del izpita obsega:

- zagovor pisnega dela izpita, ki ga dobi kandidat na vpogled,
- vprašanje o književnem delu na izpitnem listu,
- izbirno književno besedilo za domače branje.

Ocena zaključnega izpita je sestavljena iz točk pisnega in ustnega dela izpita.

2. TRAJANJE IZPITA

Pisni del izpita obsega 90 minut, ustni del pa do 20 minut. Kandidat ima pravico, da se na ustnem delu izpita pripravlja na odgovore do 20 minut.

3. VREDNOTENJE IN OCENJEVANJE

A) Merila za ocenjevanje pisnega izdelka (50 točk):

- razčlemba prebranega neumetnostnega besedila (25 točk),
- pisanje neumetnostnega besedila (25 točk).

B) Merila za vrednotenje ustnega izpita (50 točk):

Jezik (15 točk):

- utemeljevanje svojih rešitev (5 točk),
- popravljanje napak (5 točk),
- utemeljevanje popravkov (5točk).

Književnost (30 točk):

- razumevanje odlomka iz književnega besedila in utemeljevanje razumevanja (15 točk),
- pogovor o bralni izkušnji: doživljanje, vrednotenje in utemeljevanje besedila domačega branja (5+5+5=15 točk).

Kultura dialoga (5 točk).

Možno število točk: 100

Merila za ocenjevanje:

50 %-64 % zadostno (2)

65 %-79 % dobro (3)

80 %-89 % prav dobro (4)

90 %-100 % odlično (5)

PISNI DEL

Kandidat zna napisati naslednja besedila:

- uradno vabilo,
- uradno obvestilo,
- uradno opravičilo,
- uradno zahvalo,
- uradno prošnjo,
- sožalje,
- pooblastilo,
- pritožbo.

Pri razčlembi neumetnostnega besedila obvlada:

- prepoznati sporočevalca, naslovnika, rubriko, temo besedila,
- postavljanje končnih in nekončnih ločil,
- uporabo velike in male začetnice,
- vrste besedil (enogovorna, dvogovorna, uradna, neuradna, strokovna, poljudnoznanstvena, publicistična),
- prepoznavanje in tvorjenje prenesenega pomena besed,
- premi in odvisni govor,
- prepoznavanje kratic in okrajšav,
- pisanje besed skupaj ali narazen,
- prepoznavanje in zapis števnikov,
- prepoznavanje besednih vrst
- sklanjanje ženskih in moških imen in priimkov,
- določanje stavčnih členov,
- določanje vrste priredja in podredja,
- spreminjanje večstavčne v zloženo poved in obratno,
- prepoznavanje in uporabo različnih socialnih zvrsti (knjižni jezik, pogovorni jezik, narečja, sleng, žargon, argo),
- prepoznavanje in pravilen zapis lastnih imen,

- prepoznavanje in tvorjenje sopomenk in protipomenk,
- pravilna uporaba predlogov (s, z, iz, v, v, k, h),
- značilnosti materinega jezika,
- narodnostne manjšine v Sloveniji in naše manjšine zunaj Slovenije,
- pojma zdomci in izseljenci,
- praktično rabo pravopisa v besedilu.

KNJIŽEVNOST

1. KNJIŽEVNA BESEDILA

1. **Fran Levstik, Martin Krpan** (zgodba, ljudska pripovedka, oznaka oseb)
2. **Peter Klepec** (zgodba, ljudsko pripovedništvo, oznaka oseb)
3. **Lepa Vida** (razlaga pesmi, ljudska pesem, sporočilo)
4. **Zeleni Jurij** (razlaga pesmi, ljudsko pesništvo, sporočilo)
5. **Dragotin Kette, Na trgu** (neuslišana ljubezen, vzdušje, oblika pesmi)
6. **Josip Jurčič, Sosedov sin** (obnova, ljubezen v slovenskem pripovedništvu, oznaka oseb)
7. **Ivan Tavčar, Cvetje v jeseni** (obnova, predstavitev mestnega in vaškega človeka, ideja)
8. **Miško Kranjec, Režonja na svojem** (zgodba, glavna oseba, socialni realizem)
9. **Fran Milčinski – Ježek, NN in črna pega čez oči** (obnova pesmi, sporočilo, aktualizacija)
10. **Ivan Minatti, Nekoga moraš imeti rad** (obnova pesmi, sporočilo, pomen različnih ljubezni)
11. **Simon Jenko, Tilka** (zgodba, oznaka oseb, aktualizacija)
12. **Fran Milčinski, Butalski gasilci** (zgodba, oznaka Butalcev, komičnost)
13. **Oton Župančič, Z vlakom** (razlaga pesmi, sporočilo, aktualizacija)
14. **Tone Pavček, Take dežele ni** (razlaga pesmi, odnos do domovine, narodna zavest)
15. **France Bevk, Kaplan Martin Čedermac** (obnova, slovenski zamejci v Italiji, narodna zavest)
16. **Primož Trubar, Proti zidavi cerkva** (zgodba, ideja, značilnosti reformacije)
17. **Anton Tomaž Linhart, Ta veseli dan ali Matiček se ženi** (zgodba, oznaka oseb, značilnosti razsvetljenstva)
18. **France Prešeren, Krst pri Savici** (zgradba, oznaka oseb, značilnosti romantike)
19. **Janko Kersnik, V zemljiški knjigi** (zgodba, oznaka oseb, značilnosti realizma)
20. **Ivan Cankar, Kostanj posebne sorte** (zgodba, sporočilo, značilnosti moderne)
21. **Srečko Kosovel, Ekstaza smrti** (obnova, sporočilo, značilnosti ekspresionizma)
22. **Prežihov Voranc, Samorastniki** (obnova, oznaka oseb, značilnosti socialnega realizma)
23. **Karl Destovnik – Kajuh, Bosa pojdiva, dekle, obsorej** (obnova, sporočilo, značilnosti slovenske književnosti med 2. svetovno vojno)
24. **Tone Pavček, Pesem o zvezdah** (obnova, sporočilo, sodobna slovenska lirika)
25. **Pavle Zidar, Sveti Pavel** (obnova, oznaka oseb, sodobno slovensko pripovedništvo)

Literatura: Jana Kvas: Mlada obzorja (književnost za 1., 2. In 3. letnik BN),
Mateja Gomboc: Besede (učbenik za 1., 2. In 3. letnik BN).

2. DOMAČE BRANJE

Kandidat prebere vsebino **samo enega** od spodaj naštetih naslovov knjig in se nanj pripravi.

a) Seznam knjig za domače branje

Doherty Berlie: Dihati pod vodo
Melvin Burgess: Sanje neme deklice
Robert Swindells: Sramota
Ivan Sivec: Zadnji mega žur
Finta v levo
Bogdan Novak: Ninina pesnika dva
Marinka Fritz Kunc: Janov krik
S. Walker: Žal mi je
L. Armstrong: Ne gre samo za kolo
Schmidt: Oskar in gospa v rožnatem
R. Corrigan: Moja sestra – superkoza
Spinell: Zvezdica
Reis: Čarovniška smrklja
A. Flinn: Dihati pod vodo
A. Kermauner: Berenikini kodri
Orionov meč
K. Cann: Pozor, mokra tla
Janja Vidmar: Zoo
Princeska z napako
Manca in rock
Punce za znoret
Peklenske počitnice
Debeluška
Baraba

b) Predstavitev domačega branja:

- navedba avtorja in naslov prebranega dela,
- predstavitev vsebine,
- pogovor o delu in predstavitev svojega mnenja.

Pripravljeno: 27. oktobra 2014